

ΣΕΛΙΔΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ

Μια γερόντισσα Ἡγουμένη ὡς Σύμβουλος

Τοῦ Στέφανου Κουμαρόπουλου, Θεολόγου, Δρος Θ.

Προλογικό Σημείωμα

Ἡ συνέντευξη πού ἀκολουθεῖ πραγματοποιήθηκε στίς 19 Νοεμβρίου τοῦ 2000 κατόπιν προσωπικῆς μου παρακλήσεως. Ἡ ἁγία Μητέρα, ἡγουμένη Ἱερᾶς Μονῆς, δέχτηκε νά μοῦ παραχωρήσει συνέντευξη μέ τόν ὄρο νά ἐξασφαλίσω τήν ἀνωνυμία της καί τήν εὐχαριστῶ. Τό θέμα πού μέ ἀπασχολοῦσε ἦταν ὁ *Γέροντας ὡς Σύμβουλος καί ὁδηγός ζωῆς* (καί ὄχι μόνον τῶν μοναχῶν). Ἀφορμῆ ὑπῆρξε ἡ περίπτωση κάποιας νέας, τῆς Χ, τήν ὁποία γνωρίζαμε μέ τή σύζυγό μου ἀπό ἐτῶν, καί ἡ ὁποία εἶχε καταφύγει ἐδῶ καί 3 χρόνια στό μοναστήρι γιά νά ἀντιμετωπίσει τό πρόβλημα τοῦ ἀλκοολισμοῦ, πού τή βασάνιζε.

Τό πρόβλημα τοῦ ἀλκοολισμοῦ πού ἀντιμετώπιζε ἡ Χ, ἐξ ὅσων γνωρίζαμε, ἦταν πάρα πολύ σοβαρό καί ὑπῆρξαν πολλές ἀποτυχημένες προσπάθειες –τόσο ἀπό τοὺς οἰκείους της ὅσο καί ἀπό ἄλλα πρόσωπα καί φορεῖς– γιά τήν ἀντιμετώπισή του. Ἡ ἴδια μετεῖχε σέ θεραπευτικό πρόγραμμα τῆς ὁμάδας «*Ἀνώνυμοι Ἀλκοολικοὶ*» (πρόγραμμα ἀπεξάρτησης ἀλκοολικῶν τοῦ Ψυχιατρικοῦ Νοσοκομείου Ἀθηνῶν), ἐνῶ εἶχε ζητηθεῖ καί ἡ συνδρομὴ ψυχολόγου καί ψυχιάτρου. Δυστυχῶς, ὅλες οἱ προσπάθειες ἀπὸ τὴ μητέρα της, ἡ ὁποία πείστηκε γιά τὴ σοβαρότητα τοῦ προβλήματος, καί ἀπὸ κάποιες ἐθελόντριες (κατηχήτριες μέ ἱεραποστολικὸ ζῆλο προσφορᾶς καί μέτριες γνώσεις ὡς πρὸς τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος) πού τῆς συμπαραστέκονταν ἐπὶ 24ώρου βάσεως ἀπέτυχαν. Οἱ τελευταῖες αὐτές εἶχαν διαθέσει πάρα πολὺ χρόνο τόσο γιά τὸν καταρτισμὸ τους ἀπὸ εἰδικούς πάνω στό πρόβλημα ὅσο καί γιά τὴ φιλοξενία

(στό σπίτι τους). Παράλληλα εἶχαν προσφέρει καί τὶς εὐκολίες τῆς μετάβασης τόσο σέ πνευματικὸ ὅσο καί στήν ὀργάνωση τῶν Ἀνωνύμων Ἀλκοολικῶν. Οἱ συνεχεῖς παλιδρομήσεις τῆς Χ εἶχαν ἀπογοητεύσει τὶς ἐθελόντριες καί τελικὰ τὴν ἐγκατέλειψαν, ὅπως τοὺς εἶχε ὑποδειχθεῖ καί ἀπὸ τοὺς εἰδικούς. Μάλιστα μία ἀπὸ τὶς ἐθελόντριες χρειάστηκε κάποια βραχύχρονη βοήθεια ἀπὸ ψυχολόγο, προκειμένου νά ξεπεράσει τὰ αἰσθήματα ἀποτυχίας, ἴσως καί κάποιες ἐνοχές, πού τὴν κατεῖχαν μετὰ ἀπὸ τὴ διαφανιμένη ἀποτυχία θεραπείας τῆς Χ.

Ἡ Χ ἐν τῷ μεταξύ μέσῳ τῆς ἄλλης ἐθελόντριας (ἡ ὁποία τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ἦταν δόκιμη μοναχή, καί σήμερα μοναχή) γνώρισε τὴν ἡγουμένη, ἡ ὁποία μέ προθυμία δέχτηκε νά τὴ φιλοξενήσει γνωρίζοντας τό πρόβλημά της, γιά μικρὸ χρονικὸ διάστημα. Πέρασαν ἀρκετὰ χρόνια καί ἀπὸ τότε σέ κάθε ἐπίσκεψή μας συναντούσαμε τὴν Χ ἐκεῖ (χωρὶς ράσα ἀλλὰ μέ τὰ συνήθη γκρι μπλέ ροῦχα). Στίς τελευταῖες ἐπισκέψεις μας μέ τὴν σύζυγό μου στήν Ἱερὰ Μονὴ εἶχαμε ἀπὸ κοινοῦ διαπιστώσει τὴν πολὺ βελτιωμένη εἰκόνα πού παρουσίαζε ἡ Χ. Οἱ μακροχρόνιοι δεσμοὶ τῆς οἰκογενείας μου μέ τὴν ἀδελφότητα καί τὴν ἁγία Ἡγουμένη καθὼς καί οἱ ὑπὸ διαπραγμάτευση τότε μελέτες μου μέ ὤθησαν νά ζητήσω τὴ συνέντευξη αὐτὴ. Εἶναι μιὰ προσπάθεια ἐνός κοσμικοῦ πιστοῦ-ἐρευνητῆ νά εἰσδύσει στό μυστήριον τῆς καθοδήγησης ψυχῶν. Μόνον πού δὲν εἶναι ἡ ἀπλὴ περιέργεια ἀλλὰ μιὰ προσπάθεια γιά ἐμβάθυνση καί μελέτη στήν κλινικὴ θεραπευτικὴ μεθοδολογία τῆς Συμβουλευτικῆς Ποιμαντικῆς, ὅπως συναντιέται καί σήμερα στήν ποιμαντικὴ πράξη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Η συνέντευξη

– *Άγια Μητέρα θα ήθελα τη βοήθειά σας. Από καιρό με απασχολεί το θέμα πώς θα ήταν ένας Γέροντας ως Σύμβουλος και Όδηγος ζωής. Με άφετηρία το γεγονός της Χ που αντιμετώπιζει το πρόβλημα του αλκοολισμού κοντά σας –και ασφαλώς και άλλες παρόμοιες περιπτώσεις που δεν γνωρίζω– θα ήθελα να μου πείτε για τον τρόπο και τη μέθοδο καθοδήγησης που εφαρμόζετε.*

– Δέν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη μέθοδος. Δύο πράγματα είναι πολύ βασικά σε μια τέτοια συμβουλευτική σχέση: ή έμπιστοσύνη μας στο θέλημα του Θεού και ή καρτερία, δηλαδή ή ύπομονή μας να περιμένουμε να έμφανιστεί το θέλημα του Θεού στη ζωή μας. Δέν σās κρύβω ότι συμβουλευτήκα και κάποιους ψυχίατρος, οί όποιοι με άπογοήτευσαν για την περίπτωση της Χ. Μου είπαν δηλαδή ότι και μετά από 50 χρόνια θα βρίσκεται στην ίδια κατάσταση. Άλλοι πάλι πνευματικοί μου είπαν: «Πρόσεχε τί κάνεις, μη βάζεις στο μοναστήρι σου τέτοια άτομα που θα έκθεσουν το μοναστήρι και θα έκτεθείς και έσύ ή ίδια». Τους άπάντησα: «Μά έγω είμαι ήδη έκτεθειμένη από τις άμαρτίες μου μπροστά στο Θεό. Άν θέλει ό Θεός να με ταλαιπωρήσει, τότε θα βρεί τον τρόπο. Δέν είναι ανάγκη να έλθουν από έξω άτομα, μπορεί να το κάνει και με τις άδελφές που είναι μέσα στη Μονή». Σκέφτομαι ότι καμιά φορά άπορρίπτουμε τη χάρη του Θεού και στη θέση του μπαίνουμε έμεις, το θέλημά μας. Το Θεό όμως δέν τον νοιάζουν τά άμεσα και θεαματικά άποτελέσματα σε ένα πρόβλημα, όπως αυτό του αλκοολισμού αλλά ή σωτηρία μας. Έμεις βέβαια θα προσευχόμαστε στο Θεό να λυθεί το πρόβλημα. Είτε όμως λυθεί το πρόβλημα είτε όχι έμεις θα πρέπει να είμαστε ευχαριστημένοι, γιατί έγινε το θέλημα του Θεού. Ό Θεός δοκιμάζει την ύπομονή και την ταπεινώση όλων μας. Το γεγονός ότι βρέθηκε ή άδελφή σ' αυτό το

μοναστήρι δέν είναι τυχαίο. Κάτι θέλει ό Θεός τόσο από την Χ όσο και από έμένα. Άκόμη και οί πτώσεις της άδελφής στο πρόβλημα, κάποιες φορές, είναι ίσως για να μου ύποδείξει τις δικές μου άμαρτίες, να με ταπεινώσει περισσότερο.

– *Υπήρξαν κάποια άλλα στοιχεία, πέρα από τη χάρη του Θεού, που βοήθησαν σ' αυτήν την κατάσταση;*

– Άσφαλώς. Χρειάστηκε ή καλή διάθεση, ή καρτερικότητα και ή ύπομονή της Χ. Άλλωστε δέν θα μπορούσε άλλιώς να νικήσει τις κακές συνήθειες που την άλυσσαν με το πάθος της. Έμεις στο μοναστήρι σκόπιμα δέν της προσφέραμε ένα προστατευτικό περιβάλλον. Οί συνθήκες που έζησε ήσαν ιδιαίτερα δύσκολες, πολύ σκληρές θα έλεγα άκόμη και για «ύγιεις» ανθρώπους. Έκεί φάνηκε όλη της ή θέληση και ή προσπάθεια. Υπέμεινε μία δουλειά στο έργαστήριο και μία συνεργασία με την υπεύθυνη άδελφή (όλες οί ύπόλοιπες άδελφές δέν μπορούσαν να άντέξουν πάνω από έβδομάδα) για 3 όλόκληρα χρόνια χωρίς να παραπονεθεί. Η ταπεινώση και ή ύπομονή της τη βοήθησαν. Μάλιστα άντι για παράπονα μου έλεγε ότι «έμένα μου άξίζανε και χειρότερα». Χρειάστηκε όμως και ή ύπομονή ή δική μου για κάθε της πώση. Έλεγα στον έαυτό μου κάνε ύπομονή αυτό είναι ένα στάδιο. Ό Θεός δέν έχει φτιάξει άχρηστα πλάσματα. Όχι, κάτι θέλει από την Χ ό Θεός.

– *Φαντάζομαι ότι ήταν άρκετά δύσκολη ύπόθεση ή αντιμετώπιση και καθοδήγησή της.*

– Η όλη της κατάσταση της έφερε άνομοσησία. Δέν μπορούσε ν' ακολουθεί ένα μόνιμο πρόγραμμα, όπως όλες οί άλλες μοναχές στο κοινόβιο. Αυτό της δημιούργησε ένοχές. Όμως γνώριζα ότι αυτό ήταν ένα μεταβατικό στάδιο για την άπελευθέρωση από το πάθος της και δέν την πίεζα στην παρακολούθηση όλων των άκολουθιών. Κα-

ταλάβαινα τὸ πῶς ἔνωθε καὶ φρόντιζα νὰ τῇ βοηθήσω λέγοντάς της ὅτι ἀντὶ γιὰ δύο ἢ καὶ περισσότερες ὥρες ἀκολουθίας, στὴν κατάστασή της εἶχε ἰδιαίτερη ἀξία καὶ ἡμισὴ ὥρα ἐνεργοῦ παρακολούθησης καὶ συμμετοχῆς στὶς ἀκολουθίες. Ἐκεῖνο ποῦ εἶναι βασικὸ νὰ ὑπάρχει καὶ νὰ τὸ αἰσθάνεται ὁ «πάσχω» εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ τὸ εἰλικρινές ἐνδιαφέρον τοῦ Γέροντος γιὰ τὸν ἄλλο. Ὑπῆρχε ἄλλη μία περίπτωση μιᾶς κοπέλας ποῦ ἔπασχε ἀπὸ κατάθλιψη, λόγω κάποιων γεγονότων ποῦ εἶχε βιώσει, καὶ εἶχε πάρει μέρος καὶ σὲ ψυχοθεραπευτικὲς ομάδες, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν κατάθλιψη καὶ τὰ αἰσθήματα ἀπογοήτευσης ποῦ βίωνε. Οἱ προσπάθειές της δὲν εἶχαν ἀποδώσει καρπὸς καὶ τότε στράφηκε στὸ μοναχισμό, θεωρώντας τον ὡς μοναδική διέξοδο. Σὲ ὅσα μοναστήρια ἄκουγαν ὅλα αὐτὰ τὴν ἔδιωχναν καὶ τὴν ἀποθάρρυναν ἀπὸ τὸ μοναχισμό. Ὅταν ἦλθε ἐδῶ τῆς εἶπα: «Δὲν ἔχουμε τίποτα νὰ χάσουμε. Ἄς δοκιμάσουμε καὶ βλέπουμε. Δοκίμασε καὶ τὸ μοναστήρι νὰ δεῖς ἂν μπορεῖ νὰ σέ βοηθήσει». Καὶ εἶναι πάρα πολλὰ χρόνια ἐδῶ καὶ εἶναι ἀπὸ τὶς πιὸ προοδευμένες μοναχὲς πλέον καὶ δὲν ἀντιμετωπίζει κανένα πρόβλημα, ἔχει γίνει μία τέλεια μοναχή. Ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ θεραπεύει. Αὐτὸ τὸ διαπίστωσε μετὰ ἀπὸ καιρὸ καὶ ὁ ἴδιος ὁ πνευματικὸς της, ποῦ εἶχε στὸν κόσμο καὶ τὸν ὁποῖο ἀπασχολοῦσε φορτικὰ σὲ καθημερινὴ βάση. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ μὲ

βοήθησε νὰ εἶμαι αισιόδοξη μὲ τὴν Χ, παρὰ τὶς ἀντίθετες προειδοποιήσεις. Πιστεύω ὅτι σὲ ὅλα τὰ προβλήματα μποροῦν νὰ ὑπάρξουν λύσεις, ἀρκεῖ βέβαια νὰ τὸ θέλει καὶ ὁ ἄλλος.

– Πῶς βοηθοῦν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ γέροντος στὴν ἀντιμετώπιση τέτοιου εἴδους προβλημάτων;

– Τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ γέροντος διώχνει τὴν ἀνασφάλεια ποῦ νιώθουν καὶ παραδίδονται μὲ ἐμπιστοσύνη στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Τότε ἀρχίζει ἡ θεραπεία τους. Δὲν εἶναι οἱ ἀνθρώπινες δυνάμεις, εἶναι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὴν τὴν ἀπὸ κοινοῦ πορεία γέροντος καὶ συμβουλευόμενου χρειάζονται θυσίες καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρές. Δὲν μπορεῖ ἡ γερόντισσα γιὰ παράδειγμα νὰ πεῖ «ἐγὼ θέλω αὐτό». Ἀκόμη πρέπει νὰ λάβει ὑπόψη της ὅτι

τὸ «κόστος» εἶναι μεγάλο ἀπὸ κάποιες ἀδελφές ποῦ κάνουν μικρόψυχους λογισμούς. (Βλέπουν γιὰ παράδειγμα τὴν ξεχωριστὴ ἀντιμετώπιση τῆς Χ στὶς ὥρες τῶν ἀκολουθιῶν. Μερικὲς φορές ὁ λογισμὸς τὶς κάνει νὰ σκέφτονται ὅπως μὲ τὴν περίπτωση τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἀσώτου στὴ γνωστὴ παραβολὴ τοῦ φιλεύσπλαχνοῦ πατέρα).

– Ὑπῆρχαν κάποιες ἰδιαίτερα δύσκολες στιγμὲς στὴν πραγματικὰ δύσκολη αὐτὴ περίπτωση τῆς καθοδήγησης τῆς Χ;

– Κάποια στιγμὴ τῆς εἶχα βάσει χρονικὰ

όρια για να ξεπεράσει το πάθος της. Όπως γνωρίζετε τα άτομα αυτά είναι πολύ επιρρεπή στο ποτό. Είχα λοιπόν δώσει εντολή να κλειδωθούν τα ποτά με ευθύνη κάποιας αδελφής και να μην κυκλοφορούν ελεύθερα. Παρόλα αυτά υπήρξαν πτώσεις της αδελφής στο πάθος της μέθης και μέσα στο μοναστήρι. Όταν όμως πέρασε το χρονικό διάστημα που είχαμε συμφωνήσει, τότε την έδωξα. Της είπα «μέχρι έδω ήταν, τελείωσε· μάζεψε τα και φύγε». Ήταν πολύ σκληρό αυτό αλλά δεν γινόταν αλλιώς. Έπρεπε να πάρει το μήνυμα ότι δεν μπορεί να εκμεταλλεύεται πια τη συμπόνια της ήγουμένης και των αδελφών. Έπρεπε να καταλάβει ότι ήταν υπεύθυνη για τις πράξεις της. Προσευχόμουν γι' αυτήν και επικοινωνούσα ιδιαίτερος με την μητέρα της ενισχύοντάς την, ενώ έδωσα την άδεια σε κάποια αδελφή να επικοινωνεί μαζί της να της συμπαραστέκεται και να με πληροφορεί σχετικά. Μου έκανε εντύπωση ότι από την ημέρα που έφυγε, όπως με πληροφόρησε η μητέρα της, δεν έβγαλε από πάνω της καθόλου τα ρούχα (τα γκριζα και μπλέ) που φορούσε στο μοναστήρι. Η μητέρα της το βράδυ τα έπλενε και το πρωί τα έβαζε. Τα παπούτσια της είχαν λιώσει πάνω της. Όσες φορές την καλούσαν οι γονείς της να πάνε για να ψωνίσουν αντιδρούσε είτε με αναβλητικότητα είτε με άρνηση. Κάποια στιγμή ταξίδεψε και ήρθε στην πόλη κοντά στο μοναστήρι, από όπου με πήρε τηλέφωνο και μου ζήτησε να γυρίσει. Της αρνήθηκα για δεύτερη φορά με σκληρό τρόπο. Της είπα να γυρίσει σπίτι της. Της δήλωσα ότι είχε κλείσει οριστικά η πόρτα του μοναστηριού πίσω της. Αυτό ήξερα ότι την τσάκισε. Όμως ήθελα με αυτόν τον τρόπο να «πιάσω τον Θεό από το λαιμό, να τον έκβιάσω» για μια δική του επέμβαση σ' αυτό το αδιέξοδο. Σ' όλο αυτό το διάστημα είχα και την πίεση των αδελφών να τη δεχτώ. Τέλος, η απάντηση του Θεού δεν άργησε να έλθει. Μετά από 3 μήνες παραμονής έξω από το μοναστήρι η Χ έπανηλθε.

– *Αυτή την φορά κάτω από καινούρια δεδομένα φαντάζομαι.*

– Της δήλωσα ότι πλέον δεν θα έχω κλειδωμένα τα ποτά και ότι δεν θα ασχολούμαι πια με το θέμα αυτό. Της είπα συγκεκριμένα: «*Είσαι ελεύθερη να δοκιμάσεις αλλά και η πόρτα του μοναστηριού είναι ανοικτή να φύγεις*».

– *Συναισθηματικά πώς δεν ταυτίζεστε; Με την πτώση για παράδειγμα της αδελφής στο ποτό δεν νιώθετε απογοητευμένη για τον από κοινού αγώνα σας;*

– Πιστεύω ότι είναι ο τρόπος για να ταπεινώσει ο Θεός έμένα. Έχω ανάγκη από μια παιδεία και οι αδελφές για μένα είναι ο Θεός μου που με παιδεύει για τη σωτηρία μου. Είναι ένας τρόπος για να ασκοῦμαι και εγώ. Τίποτα δεν είναι τυχαίο, κανένα γεγονός. Κάθε γεγονός το στέλνει ο Θεός για τον καταρτισμό μας. Τα γεγονότα είναι άσημαντα, εκείνο που έχει σημασία είναι η αντιμετώπιση των γεγονότων. Όλοι έχουμε ανάγκη από αυτογνωσία αλλά ταυτόχρονα δεν πρέπει να έχουμε μεγάλη έμπιστοσύνη στον έαυτό μας. Πρέπει να ξεχνάμε το χθές και να αντιμετωπίζουμε το σήμερα. Έμās τους ανθρώπους μās δυσκολεύει το παρελθόν και το μέλλον και δεν ζοῦμε το παρόν. Αν μπορώ να ζήσω αυτή τη στιγμή όπως τη θέλει ο Θεός, θα είναι το καλύτερο. Ακόμα και ο προγραμματισμός μας, που καλό είναι να υπάρχει, πρέπει να μην είναι απόλυτος και ανελαστικός. Πάντα πρέπει να σκεφτόμαστε ότι τα δικά μας σχέδια μπορεί να μην ανταποκρίνονται στο σχέδιο του Θεού. Γι' αυτό λέμε ότι η καθοδήγηση θέλει διάκριση. Πρέπει κάποιες φορές να αναιρούμε το θέλημά μας, για να παραχωρούμε χώρο στο θέλημα του Θεού. Είδατε ο Ηρώδης που είχε υποσχεθεί να κάνει το θέλημα της Σαλώμης είναι παράδειγμα προς αποφυγή. Θα μπορούσε να υπαναχωρήσει και δεν το έκανε, ενώ έβλεπε ότι πήγαινε αντίθετα με τη συνείδησή του και το θέλημα του Θεού. Ξέρετε εγώ δεν ξέρω πολλά

γράμματα και γι' αυτό έχω μάθει να περιμένω τη Χάρη του Θεού. Χωρίς τη Χάρη του Θεού από μόνοι μας δεν μπορούμε να κάνουμε πολλά πράγματα.

– *Ποιό πιστεύετε ότι ήταν το μυστικό σ' αυτήν την έντυπωσιακή μεταστροφή της Χ;*

– Το μυστικό της Χ είναι ότι ήταν πολύ πρόθυμη. Έκείνο που την βασάνιζε πιο πολύ ξέρετε ήταν η αναρχία. Τα σημερινά παιδιά μεγαλώνουν με πολλές ελευθερίες που τα κάνουν πολύ δύσκολα στην ύπακοή και στην ύποταγή. Αυτή η αυτοπεποίθηση και το να μην εμπιστεύονται τους μεγάλους έχει γίνει βίωμα μέσα τους. Σε όλους μας βέβαια είναι ριζωμένο αυτό από το προπατορικό αμάρτημα. Σ' αυτές τις περιπτώσεις δεν βοηθάει το να επιβάλλεις σε κάποιον κάποια πράγματα αυταρχικά. Σπάνια το κάνω αυτό, συνήθως προσπαθώ να «επιβληθώ» στον άλλον με την αγάπη και την κατανόηση. Η αγάπη και η κατανόηση λυγίζει και τα σίδηρα. Επιβάλλεται να δείξεις ενδιαφέρον και να ζήσεις το πρόβλημα του αδελφού. Να τον ακούσεις προσεκτικά και όχι ν' αρχίσεις να του κάνεις κήρυγμα. Ό κάθε άνθρωπος έχει ανάγκη περισσότερο να μιλήσει παρά να ακούσει. Δεν ξεκουράζεται με το να ακούει αλλά με το να λέει. Για παράδειγμα, η αδελφή Δ που εργάζεται στο εργαστήριο, σ'αξέομολογοῦμαι τώρα, είναι σκληρή και έγωκεντρική. Δεν προσπάθησα να επέμβω δυναμικά στην αλλαγή του χαρακτήρα της. Κι' όμως η ίδια δηλώνει ότι: «αν δεν ήταν η Γερόντισσα, εγώ δεν θα ήμουν άνθρωπος». Κάποτε λέει από μόνη της: «θα φύγω». Μετά σκέφτεται «η Γερόντισσα με σηκώνει, θα βρεθεί άλλος να με ανέχεται και να με σηκώνει». Η σκληρή αντιμετώπιση σκληραίνει τον άλλο. Ένω με την αγάπη και την κατανόηση τον καθηλώνεις και δεν προσπαθεί να άμυνθεί. Του βάζεις άναμμένα κάρβουνα, όπως λέει ο Άπόστολος, τον καίει ή συνείδηση. Και αυτή η αγάπη είναι και μεταδοτική στις σχέσεις μεταξύ των αδελφών. Προκειμένου

δηλαδή να μη με στενοχωρήσουν ως ήγουμένη, δεν δημιουργούν προβλήματα μεταξύ τους και έτσι επικρατεί όμοιψυχία στο μοναστήρι. Μια όμοιψυχία που άκόμη και πνευματικοί άνθρωποι εκτός μοναστηριού άρνούνται να πιστέψουν.

– *Μιλήσατε για κατανόηση, να ζεις το πρόβλημα του άλλου, δηλαδή γι' αυτό που οί επαγγελματίες σύμβουλοι άποκαλούν ένσυναίσθηση. Μπορείτε να μου πείτε πώς φτάνει κανείς στο σημείο να βιώνει τον κόσμο του άλλου άνθρωπου; Άν είχατε μια «έκπαιδευόμενη» γερόντισσα, άς πούμε, πώς θα της λέγατε ότι θα μπορούσε να το πετύχει αυτό;*

– Μόνο μέσω της ταπεινώσεως πετυχαίνεται η ένσυναίσθηση, η άπόλυτη κατανόηση του άλλου. Με την ταπεινώση δεν θέλεις τίποτα για τον έαυτό σου, τον παραμερίζεις και τα δίνεις όλα για τον άλλο. Αυτό άκριβώς έννοοῦσε ο Κύριος όταν έλεγε όποιος άπό σ'αξέ θέλει να γίνει άνώτερος πρέπει να γίνει ύπηρέτης των άλλων.

– *Και ένα τελευταίο άγια Μητέρα, γιατί κατά τη γνώμη σας το μοναστήρι βοηθάει σε κάποιες περιπτώσεις έξαρτήσεων που θα τις χαρακτηρίζαμε δυσίατες;*

– Με το σκύψιμο στον έαυτό μας γνωρίζουμε τον άνθρωπο. Και όταν γνωρίσουμε καλύτερα τον άνθρωπο μπορεί να τον άγαπήσουμε καλύτερα και να τον ώφελήσουμε ουσιαστικότερα.

Σχόλια γύρω άπό τη συνέντευξη

Ένωσα την άγια Έγουμένη σαν μία πραγματική μητέρα. Μία μητέρα που άγκαλιάζει όλο τον κόσμο με τα προβλήματα του και με τα προβληματικά όντα που δημιουργεί. Να έχει την συναίσθηση που είχαν οί νηπτικοί πατέρες για την κοινή συμμετοχή όλων στις άμαρτίες των άλλων. Να ποντάρει σε «άποτυχημένους», δηλαδή

στούς μη «έχοντας έλπίδα» (πρβλ. Α΄ Θεσ. 4, 13), αν ποτέ είναι δυνατόν να θεωρηθοῦν αδελφοί μας έτσι από μία κλινική και θεραπευτική ορθόδοξη ανθρωπολογία. Χαρακτηριστική είναι ή φράση της πού μου έχει χαραχθεί στη σκέψη μου: «Ο Θεός δέν έχει φτιάξει λάθος πλάσματα». Επίσης, μέ έντυπωσίασε ή βαθιά πίστη της ότι αυτοί πού ό υπόλοιπος κόσμος χαρακτηρίζει σαν χαμένους (σαν ανθρώπους πού δέν μπορείς να επενδύσεις πάνω τους προσδοκίες βελτίωσης και σωτηρίας) προκαλοῦν τή χάρη του Θεοῦ. Η πρόνοια του Θεοῦ και ή χάρη του «έκβιάζονται» από τον σύμβουλο μέ τήν πεποίθηση ότι ό Θεός δέν κάνει λάθος ανθρώπους. Άλλωστε εκεί πού σταματοῦν οι ανθρώπινες δυνατότητες αρχίζει ή ενέργεια τής χάριτος του Θεοῦ (Λουκ. 18,27)

Μία ορθόδοξη συμβουλευτική πρέπει να πιστεύει ότι: «όσοι έχουμε δυνατή πίστη οφείλουμε να ανεχόμαστε τις αδυναμίες όσων αδελφών μας έχουν αδύνατη πίστη και να μη κάνουμε ό,τι αρέσει σ' έμας» (Ρωμ. 15,1) κατά τó υπόδειγμα του Κυρίου, πού (όπως μάς πληροφορεί ό προφήτης Ήσαϊας) «καλάμι ραγισμένο δέν θα τσαλαπατήσει και λυχνάρι πού τρεμοσβήνει δέν θα σβήσει» (Ήσ. 42,3 & Ματθ. 12,20).

Η νεαρή κοπέλα τελικά έφτασε σε αϊσιο αποτέλεσμα και ξεπέρασε μέ τή χάρη του Θεοῦ, τήν προσευχή πολλών και τή συνεργασία λαϊκών, μοναχών και πνευματικών, τó πρόβλημά της. Η ορθόδοξη συμβουλευτική μας παράδοση πιστεύει ότι όλοι οι άνθρωποι μποροῦν να σωθοῦν οι ίδιοι αλλά και να γίνουν γέφυρες σωτηρίας για άλλους πολλούς. Κανείς και για κανένα λόγο δέν μένει εκτός τής βοήθειας και κανένας δέν θεωρείται άχρηστος και ανεπίδεκτος βοήθειας.

Ό στόχος του (ποιμαντικοῦ) συμβούλου δέν είναι τα καλά στατιστικά αποτελέσματα των παρεμβάσεών του, γι' αυτό και προκαλεί μέ τήν άδιαφορία της ή ήγουμένη σύμβουλος έναντι των προειδοποιήσεων του ψυχιάτρου ότι οι έλπίδες θεραπείας ενός

άλκοολικοῦ είναι σχεδόν μηδαμινές. Άς σημειωθεί ότι ό ψυχίατρος αυτός είναι και θεολόγος ποιμαντικός συνεργάτης, ό όποιος μιλάει περισσότερο μέ τήν ιδιότητα τήν πρώτη (του ψυχιάτρου, θετικού έπιστήμονα), ένω μάλλον φαίνεται να άποσιωπά προς στιγμήν τήν δύναμη τής θείας χάριτος, άσφαλώς έπειδή μιλάει μέ μία γερόντισσα πού γνωρίζει αυτή τή διάσταση καλύτερα.

Ό στόχος λοιπόν του συμβούλου, πού διακοινεί στο χώρο τής Έκκλησίας, είναι ή προσφορά στα «άσθενή» του κόσμου αυτοῦ ή καλύτερα σ' αυτούς πού νιώθουν τήν ασθένειά τους, γιατί όλοι άσθενείς είμαστε στον πνευματικό τομέα. Κυρίως έργο του είναι ή βοήθεια σ' αυτούς πού νιώθουν χαμένοι και άβοήθητοι. Τό κύρος του συμβούλου δέν έξαρτάται από τα άμεσα και «τρανταχτά» αποτελέσματα πού φαίνονται, αλλά από αυτά πού γίνονται στο μυστικό χώρο τής ψυχής, δηλαδή τήν μετάνοια, τήν ταπείνωση, τήν αγάπη για τή ζωή, τον κόσμο, τó συνάνθρωπο κ.ά., τα όποια δέν φαίνονται. Δυστυχώς (ή μάλλον εύτυχώς) δέν υπάρχουν «ψυχομετρικά» έργαλεία για να άποτιμήσουμε τó πριν και μετά μιας συμβουλευτικής σχέσης. Γιατί είναι βέβαιο ότι «τα άσθενή του κόσμου έξελέξατο ό Θεός να καταισχύνη τα ισχυρά» (Α΄ Κορ. 1,27) και άκόμη «λίθον όν άπεδοκίμασαν οι οικοδομούντες, οὔτος έγεννήθη εις κεφαλήν γωνίας» (Ψαλμ. 118, 22 & Ματθ. 21,42).

